

Datum van inontvangstneming : 15/02/2018

Zaak C-716/17

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

22 december 2017

Verwijzende rechter:

Østre Landsret (Denemarken)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

19 december 2017

Verzoekende partij:

A

AFSCHRIFT

VAN

**DE PROCESSTUKKEN VAN DE ØSTRE LANDSRET
(REGIONALE RECHTER VAN HET OOSTEN VAN
DENEMARKEN)**

BESCHIKKING

Gewezen op 19 december 2017 door de Zestiende kamer van de Østre Landsret

[OMISSIS]

Zestiende kamer, nr. B-903-17:

Schuldsaneringsprocedure

betreffende

A

- 1 De Østre Landsret heeft beslist om het Hof van Justitie van de Europese Unie op grond van artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: „VWEU”) prejudiciële vragen voor te leggen over de inhoud en de reikwijdte van artikel 45 VWEU, zoals uitgelegd in het arrest van het Hof van

8 november 2012 in zaak C-461/11, [REDACTED] EU:C:2012:704. Het verzoek om een prejudiciële beslissing heeft betrekking op de vraag of artikel 45 VWEU zich verzet tegen de Deense bevoegdheidsregels, op grond waarvan in de praktijk alleen in Denemarken woonachtige schuldenaren in Denemarken een verzoek om schuldsanering kunnen indienen. De vraag is met name of de beperking – aangezien er geen sprake is van harmonisatie op grond van het Unierecht van de schuldsaneringsregelingen van de lidstaten – kan worden geacht een legitiem doel na te streven dat verenigbaar is met het Verdrag en gerechtvaardigd kan worden door dwingende redenen van algemeen belang. Voor het geval de beperking niet gerechtvaardigd wordt geacht, wordt in het verzoek om een prejudiciële beslissing [Or. 2] de bijkomende vraag gesteld of artikel 45 VWEU ook rechtstreekse werking heeft tussen particulieren, met als gevolg dat particuliere schuldeisers moeten instemmen met kortingen op de bedragen die een schuldenaar die naar een ander land is verhuisd, hun verschuldigd is, of met het volledige verlies ervan.

1. Feiten en procesverloop

- 1.1. Op 8 februari 2017 diende A een verzoek om schuldsanering met bijlagen in bij de Sø- og Handelsret i København (rechter in maritieme en handelszaken, Kopenhagen). Het verzoek heeft betrekking op schulden bij Deense schuldeisers in de periode vanaf 1999. In zijn verzoek heeft A verklaard dat de schuldeisers onder andere zijn: Danske Bank, Nordea Bank, Ekspress Bank, SEB Bank, GE Finansbank, Scandinavian Loan Factory, Pantebrevsselskabet, SKAT (Deense belastingdienst). Er is dus sprake van zowel openbare als particuliere schuldeisers.
- 1.2. A is een Deens staatsburger en werkt voor B in Denemarken; hij is ook onbeperkt belastingplichtig in Denemarken. Zijn woonadres is [...], Zweden.
- 1.3. Bij beschikking van 6 april 2017 heeft de Sø- og Handelsret het verzoek verworpen op grond dat A niet onder de Deense rechtsmacht valt, aangezien „verzoeker geen beroepsactiviteit uitoefent en niet in Denemarken woonachtig is [zie § 3, leden 1 en 2, van de konkurslov (Deense faillissementswet)]”. Aangezien het verzoek is afgewezen omdat de rechter niet bevoegd was, heeft de Sø- og Handelsret zich niet uitgesproken over de vraag of aan de materiële voorwaarden voor schuldsanering op grond van de konkurslov was voldaan.
- 1.4. Voor de Østre Landsret is de enige vraag in deze zaak of A in verband met het verzoek om schuldsanering onder de Deense rechtsmacht valt. Aangezien dat niet het geval is onder de Deense bevoegdheidsregels inzake schuldsanering, komt dit waarschijnlijk doordat de Deense bevoegdheidsregels in strijd zijn met het Unierecht en doordat het Unierecht een verplichting oplegt om A onder de Deense rechtsmacht te laten vallen. Indien de Østre Landsret op basis van dit verzoek om een prejudiciële beslissing tot de conclusie komt dat het verzoek om schuldsanering moet

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570

worden behandeld, kan de zaak worden terugverwezen naar de faillissementsafdeling van de Sø- og Handelsret voor een uitspraak over de vraag of A voldoet aan de voorwaarden voor schuldsanering.

- 1.5. Aangezien de zaak zich nog in de voorbereidende fase bevindt, is er geen enkele raadsman (advocaat) aangewezen als vertegenwoordiger bij de betrokken faillissementsrechter in de schuldsaneringsprocedure. Op grond van de Deense schuldsaneringsregels is het in het huidige stadium van de procedure niet mogelijk [**Or. 3**] om voor A een raadsman aan te wijzen. Als gevolg daarvan vertegenwoordigt A, tenzij hij zelf een advocaat aanwijst, zichzelf, ook voor het Hof van Justitie van de Europese Unie.

2. Nationale bepalingen inzake rechtsmacht

- 2.1. Volgens het Deense recht mag een verzoek om schuldsanering alleen in Denemarken worden ingediend als de aanvrager zijn woonplaats in Denemarken heeft of in Denemarken bedrijfsactiviteiten uitoefent.
- 2.2. De relevante Deense bevoegdheidsregels in schuldsaneringsprocedures zijn neergelegd in § 3 van de konkurslov, en luiden als volgt:

„§ 3

Aanvragen voor schuldherschikking, faillissement of schuldsanering worden ingediend bij de faillissementsrechter van de plaats waar de bedrijfsactiviteiten van de schuldenaar worden uitgeoefend.

2. Indien de schuldenaar in Denemarken geen bedrijfsactiviteit uitoefent, wordt het verzoek ingediend bij de faillissementsrechter van het juridische arrondissement waar de schuldenaar zijn woonplaats heeft.

3. Indien de boedel van een schuldenaar in staat van faillissement reeds in behandeling is bij een faillissementsrechter, zal een nieuwe faillissementsaanvraag worden ingediend, zij het bij die faillissementsrechter.”

- 2.3. De regels van de konkurslov inzake schuldsanering werden ingevoerd bij wet nr. 187 van 9 mei 1984, die op 1 juli 1984 in werking is getreden. De regels zijn ten uitvoer gelegd op basis van verslag nr. 957/1982 over schuldsanering. Het verslag stelt op pagina 119 dat de bestaande bevoegdheidsregels van de faillissementswet ook van toepassing zijn op schuldsaneringsprocedures.
- 2.4. Hoe het begrip „woonplaats” moet worden geïnterpreteerd, wordt uitgelegd in de voorbereidende werkzaamheden van de konkurslov. In verslag nr. 606/1971 over faillissementen en schuldenregelingen staat dat de term moet worden begrepen in overeenstemming met de regels inzake

persoonlijke bevoegdheid in de §§ 235-238 van de retsplejelov (Deens wetboek van burgerlijk procesrecht). Deze bepalingen luiden als volgt:

„§ 235

Tenzij bij wet anders is bepaald, worden rechtsvorderingen ingesteld in de woonplaats van verweerder.

2. De woonplaats bevindt zich in dat rechtsgebied waar de verweerder woonachtig is. Indien de verweerder in meer dan één arrondissement woonachtig is, vormt elk van deze plaatsen een woonplaats.

3. Indien de verweerder nergens woonachtig is, bevindt de woonplaats zich in het arrondissement waar hij zich bevindt. **[Or. 4]**

4. Indien de verweerder noch ergens woonachtig is, noch er een plaats bekend is waar hij zich bevindt, bevindt de woonplaats zich in dat arrondissement waar hij het laatst woonachtig was of waar hij zich het laatst bevond.

§ 236

Deense onderdanen die buiten Denemarken verblijven zonder ook in Denemarken woonachtig te zijn en die niet onder de rechtsmacht van het land van verblijf vallen, worden geacht hun woonplaats in Kopenhagen te hebben.

[De Østre Landsret merkt op dat de bepaling alleen van toepassing is op diplomaten en dus niet relevant is.]

§ 237

[...]

§ 238

[...]”

[De Østre Landsret merkt op dat de §§ 237 en 238 niet relevant zijn.]

- 2.5. Een persoon die, net als A, zijn woonadres permanent in een andere lidstaat heeft, heeft zijn woonplaats dus niet Denemarken en kan derhalve op grond van § 3 van de konkurslov in Denemarken geen verzoek om schuldsanering indienen. Met betrekking tot § 235, lid 4, van de retsplejelov wordt erop gewezen dat de verzoeker in het kader van een schuldsaneringsprocedure in de praktijk voldoende informatie over zichzelf moet verstrekken om te kunnen laten bepalen waar hij woont, ook wanneer hij niet in Denemarken woont. In de praktijk is het derhalve niet mogelijk schuldsanering te verkrijgen zonder in Denemarken woonachtig te zijn.

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570

- 2.6. De bevoegdheidsregels houden ook in dat verzoeken om schuldsanering door de faillissementsrechter worden behandeld in de plaats waar de schuldenaar woont. De faillissementsrechter zal op de hoogte zijn van lokale aangelegenheden zoals huurprijzen, enz. In de grotere regio Kopenhagen worden zaken behandeld door de SØ- og Handelsret, die optreedt als een gespecialiseerde lokale/regionale faillissementsrechter in de grotere regio Kopenhagen, zij het voor zaken die anders onder de jurisdictie van de lokale faillissementsrechter in Kopenhagen zouden vallen. Dit doet echter niets af aan het feit dat de SØ- og Handelsret over lokale kennis beschikt die, zoals hieronder wordt uitgelegd, van betekenis kan zijn voor de wijze waarop verzoeken om schuldsanering worden behandeld. Bovendien maken de faillissementsrechters deel uit van de 24 kantonrechters in Denemarken.
- 2.7. Evenzo bevat de retsplejelov in de §§ 246-247 regels inzake internationale rechtsmacht. Deze bepalingen hebben geen betrekking op aanvragen voor schuldsanering. Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken [**Or. 5**] (hierna: „Brussel I-verordening”), die de basis vormt voor de Deense regels inzake internationale bevoegdheid, is namelijk niet van toepassing op schuldsaneringsprocedures (zie hieronder over het Unierecht). De Brussel I-verordening is in Denemarken in werking getreden bij de Overeenkomst van 19 oktober 2005 tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Denemarken betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „parallele overeenkomst”), die is omgezet in Deens recht bij wet nr. 1563 van 20 december 2006 betreffende de Brussel I-verordening en andere aangelegenheden.

3. Nationale bepalingen inzake schuldsanering

- 3.1. De regels voor schuldsanering zijn te vinden in de hoofdstukken 25 tot en met 29 van de konkurslov, waarin de regels zijn opgenomen betreffende de voorwaarden voor schuldsanering, de materiële voorwaarden voor schuldsanering, de vereisten voor de toepassing en behandeling van de aanvragen, het effect van schuldsanering en specifieke regels voor schuldsanering in verband met faillissement of herschikking. Voorts heeft de minister van Justitie op grond van § 202, lid 2, en § 216, leden 1 en 6, van de konkurslov besluit nr. 1363 van 19 december 2008 betreffende schuldsanering uitgevaardigd, dat gedetailleerde regels bevat over de informatie die een aanvraag moet bevatten, alsmede regels inzake terugbetalingen. De achtergrond voor de regels is vastgelegd in wetsontwerp nr. 10 van 7 februari 1984 inzake wijziging van de konkurslov, de gældsbeværelseslov (wet op het schuldbewijs) en de lov om retsafgifter (wet op de gerechtskosten) en is nader uitgewerkt in verslag nr. 957/1982 over schuldsanering (blz. 72-79). De overwegingen die de regels moeten

waarborgen hebben in de eerste plaats een humaan karakter, aangezien onoverkomelijke schuldverplichtingen aanzienlijke schade kunnen toebrengen aan schuldenaren en hun gezinnen. Hier tegenover staan overwegingen met betrekking tot schuldeisers, aangezien zij slechts een gedeeltelijke betaling van hun vordering zullen ontvangen in het geval van schuldsanering die anders waarschijnlijk volledig onbetaald zou blijven. De regels inzake schuldsanering zijn ook zo opgesteld dat de mogelijkheid om schuldsanering toe te passen geen afbreuk mag doen aan de algemene betalingsbereidheid van de schuldenaar.

3.2. De schuldsaneringsprocedures op grond van de Deense regels verlopen doorgaans als volgt:

De procedure tot schuldsanering wordt ingeleid wanneer de schuldenaar een verzoek om schuldsanering indient bij de faillissementsrechter, die alleen de schuldenaar hoort en beoordeelt of er factoren zijn die eraan in de weg staan dat een schuldsaneringsprocedure wordt ingeleid [Or. 6]. In dat stadium wordt ook bepaald of de Deense rechterlijke instanties bevoegd zijn. Onderhavige zaak bevindt zich momenteel in dit stadium. Indien er sprake is van jurisdictie en er in dit stadium geen elementen zijn die erop wijzen dat het verkrijgen van schuldsanering zinloos zou zijn, begint de faillissementsrechter een schuldsaneringsprocedure. In dat verband wijst de faillissementsrechter een assistent aan, een advocaat, die de financiële situatie van de schuldenaar nader onderzoekt en een budget opstelt voor de schuldsanering. De begroting omvat een gedetailleerd overzicht van de activa en passiva van de schuldenaar en de algemene financiële situatie van het gezin, alsmede een voorstel tot schuldsanering. Dit wordt doorgezonden aan de schuldeisers, die op dat moment daadwerkelijk betrokken raken bij de procedure. De schuldeisers krijgen een termijn waarbinnen zij hun eventuele bezwaren tegen het voorstel kenbaar kunnen maken en de faillissementsrechter organiseert een zitting waarin wordt beslist of er schuldsanering wordt verleend. Als het verzoek wordt ingewilligd, zal de schuld van de schuldenaar worden verminderd en zal de schuldenaar dat gedeelte van de schuld terugbetalen, doorgaans over een periode van vijf jaar. De faillissementsrechter kan echter beslissen dat de aflossingstermijn korter of langer kan zijn of dat de gehele schuld moet worden afgeschreven. Wanneer de schuldenaar aan de vereisten heeft voldaan, wordt het resterende deel van de schuld afgeschreven.

3.3. Aangezien de mogelijkheid van schuldsanering geen afbreuk mag doen aan de algemene bereidheid van een schuldenaar om zijn schulden te betalen, voorziet § 197 van de konkurslov in een aantal vereisten waaraan de schuldenaar moet voldoen om schuldsanering te verkrijgen. § 197 van de konkurslov bepaalt het volgende:

„§ 197

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570

De faillissementsrechter kan op verzoek van een schuldenaar een bevel tot schuldsanering geven, mits de schuldenaar het bewijs levert dat hij niet in staat is om aan zijn schuldverplichtingen te voldoen, en niet te verwachten is dat hij daartoe de volgende jaren in staat zal zijn, en er moet worden aangenomen dat schuldsanering zal leiden tot een duurzame verbetering van de financiële situatie van de schuldenaar.

2. Een bevel tot schuldsanering wordt in het algemeen niet gegeven wanneer

- 1) er geen duidelijkheid bestaat over de financiële situatie van de schuldenaar,
- 2) de schuldenaar onverantwoordelijk heeft gehandeld in financiële aangelegenheden, ook in geval van een aanzienlijke schuld
 - a) ontstaan op een tijdstip waarop de schuldenaar niet in staat was zijn financiële verplichtingen na te komen;
 - b) ontstaan doordat de schuldenaar een financieel risico heeft genomen dat niet in verhouding staat tot diens financiële situatie;
 - c) in verband met een consumptief krediet, of
 - d) die een systematisch toegenomen schuld aan de overheid betreft.
- 3) een aanzienlijke schuld is ontstaan als gevolg van onrechtmatige of criminele activiteiten [**Or. 7**]
- 4) de schuldenaar heeft nagelaten zijn schuld af te lossen, hoewel hij daartoe een redelijke mogelijkheid heeft gehad,
- 5) de schuldenaar regelingen voor schuldsanering heeft getroffen, of
- 6) de schuldenaar nieuwe schulden maakt nadat een schuldsaneringsprocedure is ingeleid.

3. In de beslissing van de faillissementsrechter ingevolge lid 2 wordt de ouderdom van de schuld meegewogen.

4. Niettegenstaande het bepaalde in lid 2 kan de faillissementsrechter weigeren schuldsanering te verlenen wanneer andere omstandigheden op doorslaggevende wijze daartegen pleiten.

5. In de beslissing inzake schuldsanering wordt geen rekening gehouden met de vraag of de schuldenaar in aanmerking komt voor kwijtschelding van schulden uit hoofde van andere wetgeving.

6. Bevelen tot schuldsanering kunnen slechts worden gegeven voor schuldenaren die natuurlijke personen zijn.”
- 3.4. Naast de omstandigheden bij het ontstaan van de schuld en het gedrag van de schuldenaar, is het ook een voorwaarde voor het verkrijgen van schuldsanering dat het mogelijk is een beoordeling uit te voeren van de vroegere, huidige en toekomstige financiële situatie van de schuldenaar. Deze beoordeling is noodzakelijk om te kunnen beslissen of de schuldenaar niet in staat of niet bereid is te betalen waardoor hij in een onoverkomelijke schuldsituatie terecht kan komen, maar ook om te kunnen beoordelen of er een realistische begroting voor schuldsanering kan worden opgesteld.
- 3.5. Tegen deze achtergrond is in besluit nr. 1363 van 19 december 2008 betreffende schuldsanering vastgesteld welke informatie moet worden verstrekt in het kader van het verzoek om schuldsanering. In dit besluit is bepaald dat de schuldenaar moet vermelden wat het inkomen van zijn gezin is, met inbegrip van huisvestingssubsidies, kinderbijslag, enz. Daarnaast moet gedetailleerde informatie worden verstrekt over de uitgaven van het gezin, waaronder onder meer huisvestingskosten, beroepskosten, A-kasse (Deense particuliere verzekeringen), kinderopvang, alimentatie voor kind(eren) en/of ex-echtgenoten, gezamenlijke woonlasten, vervoer van en naar het werk, geneesmiddelen, aankopen op afbetaling, enz. Ten slotte moet het verzoek een overzicht bevatten van activa en passiva, informatie over pensioenen en vergoedingen en informatie over eerdere en lopende procedures bij de faillissementsrechter. De verstrekte informatie moet kunnen worden nagetrokken door de assistent en de faillissementsrechter (zie punt 3.10 hieronder).
- 3.6. Deze informatie wordt gebruikt bij de beoordeling of aan de voorwaarden voor schuldsanering is voldaan en bij de bepaling van het budget van de schuldenaar en de maandelijkse aflossingen in geval van verleende schuldsanering. De voorbereidende werkzaamheden (verslag nr. 957/1982 over schuldsanering, blz. 122) vermeldt het volgende over dat financiële vereiste:

„De beslissing over de vraag of aan het financiële vereiste is voldaan, moet worden gebaseerd op informatie over het huidige inkomen van de schuldenaar, andere huidige mogelijkheden tot het genereren van inkomsten **[Or. 8]** en een prognose van zijn toekomstige inkomensvooruitzichten.

In de eerste plaats moet worden vastgesteld welk deel van het huidige inkomen van de schuldenaar overblijft na aftrek van redelijke uitgaven voor huisvesting, redelijke uitgaven voor levensonderhoud (voedsel, kleding, elektriciteit, verwarming, enz.) en de naleving van (overige) onderhoudsverplichtingen. Net als bij het beheer van de bescheiden inkomensuitkering (transgsbeneficiet) op grond van § 509 van de retsplejelov

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570

moet bij deze berekening niet alleen rekening worden gehouden met de situatie van de schuldenaar zelf, maar met die van het gehele gezin [...]"

- 3.7. Besluit nr. 1363 van 19 december 2008 betreffende schuldsanering bepaalt over de financiële situatie onder meer het volgende:

„§ 3

De maandelijkse terugbetaling bestaat uit het maandelijks netto-inkomen van de schuldenaar en diens echtgenoot (zie § 4), verminderd met de volgende kosten:

- 1) redelijke huisvestingskosten (zie § 5);
- 2) netto-uitgaven voor inwonende minderjarige kinderen (zie § 6);
- 3) kosten voor levensonderhoud met minderjarige kinderen (zie §§ 6-7);
- 4) onderhoudsverplichtingen (zie § 8);
- 5) uitgaven voor speciale behoeften (zie § 9);
- 6) uitgaven voor acute bijzondere behoeften (zie § 10);
- 7) besteedbaar bedrag (zie § 11);
- 8) redelijke betalingen in verband met schulden die ingevolge de beslissing van de faillissementsrechter op grond van § 199, lid 1, tweede alinea, van de konkurslov niet onder de schuldsanering vallen, en
- 9) betalingen in verband met schulden van de echtgenoot (zie § 12).

2. De maandelijkse terugbetaling op grond van lid 1 mag niet meer bedragen dan het overeenkomstig § 4 berekende netto-inkomen van de schuldenaar.

3. [...]

4. [...]

5. [...]

§ 4

Het netto-inkomen wordt afzonderlijk berekend voor de schuldenaar en diens echtgenoot.

2. Het inkomen omvat alle inkomsten, met uitzondering van:

- 1) inkomsten uit toelagen, verzekeringsuitkeringen enz. ter vergoeding van niet-financiële schade van de ontvanger;
- 2) gezinstoelagen, kinderbijslag, kindertoelage, kinderpensioen en andere inkomsten in verband met kind(eren) van het gezin, en
- 3) huisvestingssteun en andere woonlastensubsidies.
3. Het inkomen omvat tevens elk jaar het volgende:
 - 1) een evenredig deel van de pensioenregelingen van de schuldenaar [...]
 - 2) een evenredig deel van de compensatie die wordt betaald voor verlies aan arbeidsvermogen, verlies van de kostwinner en dergelijke [...]
4. Het netto-inkomen bestaat uit de in de leden 2 en 3 genoemde inkomsten, verminderd met:
 - 1) belasting, arbeidsmarktbijsdragen, met name pensioenpremies en ATP-pensioenbijsdragen;
 - 2) pensioenbijsdragen van de werkgever,
 - a) wanneer het pensioen een verplicht onderdeel is van de arbeidsverhouding, en
 - b) wanneer, naar gelang van de aard van de arbeidsverhouding, met inbegrip van de standplaats, branche, enz., de bijsdragen gebruikelijk zijn; **[Or. 9]**
 - 3) redelijke uitgaven voor de verwerving van inkomsten, met inbegrip van uitgaven voor het openbaar vervoer van meer dan 750 DKK per maand of, in bepaalde omstandigheden, verwachte en voorziene uitgaven voor de lopende gebruik en onderhoud van een motorvoertuig;
 - 4) bijsdragen aan de werkloosheidskas en de vakbond;
 - 5) bijsdragen voor vervroegd pensioen, en
 - 6) een bedrag dat overeenkomt met de kerkbelasting in de gemeente van de woonplaats [...]

§ 5

De netto-huisvestingskosten bestaan uit uitgaven voor huurpenningen, betalingen voor prioritaire schulden, gemeenschappelijke uitgaven in verband met onroerend goed, onroerendgoedbelasting, belasting op de waarde van het onroerend goed, elektriciteit, gas, water en verwarming,

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570

renovering en soortgelijke werkzaamheden, alsmede een bouw- en brandverzekering voor de schuldenaar, diens echtgenoot en de minderjarig(e) inwonend(e) kind(eren) van het gezin, verminderd met de woonlastenvergoeding en andere door het gezin als wooneenheid gedane betalingen. Op grond van § 3, lid 1, mogen alleen redelijke netto-huisvestingskosten in mindering worden gebracht.

§ 6

Uitgaven voor inwonend(e) minderjarig(e) kind(eren) van het gezin mogen op grond van § 3, lid 1, alleen in mindering worden gebracht indien de uitgaven uit hoofde van lid 3, onder 1), 3) en 4), hoger zijn dan de inkomsten uit hoofde van lid 2 (netto-uitgaven). Uitgaven uit hoofde van lid 3, onder 2), kunnen altijd in mindering worden gebracht.

2. Het inkomen omvat gezinstoelagen, kinderbijslag, kindertoelage, kinderpensioen en andere inkomsten die verband houden met het kind en die niet zijn verkregen uit het persoonlijke vermogen van het kind of uit zelfstandige arbeid.

3. Uitgaven omvatten:

- 1) kosten voor kinderopvang;
- 2) redelijke kosten die een schuldenaar of diens echtgenoot heeft gemaakt in verband met een verblijf van een minderjarig kind bij de andere ouder, wanneer in het bevolkingsregister geen woonplaats van het kind bekend is;
- 3) uitgaven voor de bijzondere behoeften van het kind (zie § 9) en acute bijzondere behoeften van het kind (zie § 10), en
- 4) een beschikbaar bedrag, afhankelijk van de leeftijd van het kind. Het beschikbare bedrag bedraagt 1 680 DKK per maand voor een kind tot de leeftijd van 2 jaar, 2 150 DKK per maand voor een kind in de leeftijd van 2 jaar tot en met 7 jaar en 3 090 DKK per maand voor een kind in de leeftijd van 7 jaar tot en met 18 jaar.

4. De netto-uitgaven worden voor elk kind afzonderlijk berekend.

§ 7

De uitgaven voor levensonderhoud met kind(eren) omvatten redelijke kosten die door een schuldenaar of diens echtgenoot worden gemaakt voor het gezamenlijk samenwonen met een minderjarig kind dat niet op hetzelfde adres als de schuldenaar staat ingeschreven in het bevolkingsregister.

2. In geval van gezamenlijk gezag over een kind dat bij elke ouder evenveel tijd woont, kan de ouder met wie het kind niet in het bevolkingsregister is ingeschreven, in plaats van de gezamenlijke uitgaven voor levensonderhoud als bedoeld in § 3, lid 1, een bedrag in mindering brengen dat bij een specifieke berekening de helft of meer van het beschikbare bedrag als bedoeld in § 6, lid 3, onder 4), uitmaakt.

§ 8

De onderhoudsverplichtingen omvatten de verplichting van de schuldenaar en diens echtgenoot om kinderbijslag en alimentatie te betalen.

2. Het gedeelte van de kinderbijslag dat kan worden ingehouden op grond van § 3, lid 1, mag niet hoger zijn dan het bedrag van de uitkering vastgesteld op grond van hoofdstuk 2 van de lov om børns forsørgelse (Deense wet op de kinderopvang) **[Or. 10]**.

3. Het gedeelte van de alimentatie dat kan worden ingehouden op grond van § 3, lid 1, mag niet hoger zijn dan het bedrag van de krachtens hoofdstuk 5 van de lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (Deense wet betreffende het sluiten en ontbinden van het huwelijk) vastgestelde uitkering.

§ 9

Uitgaven voor bijzondere behoeften kunnen de noodzakelijke uitgaven omvatten voor medicijnen, behandelingen, vervoer, enz. wegens chronische ziekte of handicap van de schuldenaar of diens echtgenoot [...]

§ 10

Redelijke kosten voor acute bijzondere behoeften van de schuldenaar of het gezin van de schuldenaar kunnen bij wijze van uitzondering in mindering worden gebracht op grond van § 3, lid 1, met inachtneming van § 6, lid 1.

§ 11

Het beschikbare bedrag bedraagt 6 150 DKK per maand. Indien de schuldenaar een echtgenoot heeft, wordt het beschikbare bedrag verhoogd met 4 280 DKK.”

- 3.8. Het beschikbare bedrag wordt jaarlijks aangepast en is het bedrag dat naar Deense maatstaven noodzakelijk wordt geacht om een redelijke levensstandaard te handhaven wanneer de andere in § 3 van het besluit bedoelde kosten zijn betaald. Dit heeft betrekking op het bedrag dat in Denemarken nodig is om de kosten voor voedsel, verzekering, kleding, telefoon, enz. te kunnen betalen.

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570

- 3.9. Volgens de bepalingen van het besluit is het van doorslaggevend belang dat de faillissementsrechter de sociaaleconomische situatie van de schuldenaar kan beoordelen om te bepalen of de aanvrager aan de voorwaarden voor schuldsanering voldoet. Dit omvat ook een beoordeling van de situatie van de echtgenoot/huisgenoot en kind/kinderen. Om deze beoordeling te kunnen uitvoeren, met inbegrip van het controleren van de informatie van de schuldenaar, kan lokale kennis vaak noodzakelijk zijn. In dit verband is het van essentieel belang dat verzoeken om schuldsanering worden behandeld door de plaatselijke faillissementsrechter van de schuldenaar: zie deel 2.6 hierboven. Naast het beschikbare bedrag kan de faillissementsrechter ook beoordelen of bijvoorbeeld de huisvestingskosten van de schuldenaar redelijk zijn; die beoordeling vereist kennis van de plaatselijke woonomstandigheden in Denemarken – ook ter plaatse in het gebied waar de schuldenaar woont.
- 3.10. De Østre Landsret merkt op dat het niet voldoende is dat de schuldenaar zelf informatie verstrekt over zijn financiële situatie. De door de schuldenaar verstrekte informatie moet dus te documenteren zijn, zodat deze kan worden gecontroleerd door de assistent en de faillissementsrechter. In de praktijk zullen schuldenaren vaak geen zicht hebben op hun financiën en ook niet in staat zijn om de benodigde informatie te vinden. Het zal dus vaak [Or. 11] de assistent zijn die de omvangrijke taak zal hebben om informatie te verzamelen van overheden, schuldeisers, verhuurders, artsen, enz.
- 3.11. Voorts merkt de Østre Landsret op dat de schuldsanering van een schuldenaar die, na schuldsanering te hebben gekregen, in een andere lidstaat verblijft, onder bepaalde voorwaarden op verzoek van een schuldeiser kan worden geannuleerd overeenkomstig de regels van § 229 van de konkurslov. Dit is mogelijk wanneer de schuldenaar frauduleus heeft gehandeld, of wanneer de schuldenaar grovelijk nalatig is geweest bij het niet nakomen van zijn verplichtingen uit hoofde van het bevel tot schuldsanering. In gevallen waarin de schuldenaar uit Denemarken is verhuisd, wordt de kwestie van de annulering, voor zover deze niet leidt tot een nieuwe beoordeling van de situatie van de schuldenaar, behandeld door de faillissementsrechter die het bevel tot schuldsanering heeft uitgevaardigd. De schuldenaar zal in bepaalde gevallen ook kunnen verzoeken om hervatting van de zaak. De voorwaarden voor hervatting en intrekking zijn vastgelegd in § 228, § 229 en § 236a van de konkurslov:

„§ 228

Wanneer zeer bijzondere overwegingen in verband met de schuldenaar zulks rechtvaardigen, kan de faillissementsrechter op verzoek de procedure voor schuldsanering hervatten om de bepalingen van het bevel tot schuldsanering overeenkomstig § 216, leden 1 en 3, aan te passen. De faillissementsrechter kan het percentage waarop de vorderingen zijn vastgesteld, niet verhogen.

2. Voordat de faillissementsrechter een beslissing neemt tot wijziging van de bepalingen van het bevel tot schuldsanering ingevolge § 216, leden 1 en 3, worden de schuldenaar en de eisers ter zitting van de faillissementsrechter opgeroepen. Wanneer de maatschappelijke omstandigheden van de schuldenaar dit rechtvaardigen, wordt ook een vertegenwoordiger van de gemeente opgeroepen.

§ 229

Het bevel tot schuldsanering kan op verzoek van een eiser door de faillissementsrechter worden geannuleerd:

- 1) indien blijkt dat de schuldenaar in het kader van de procedure voor schuldsanering fraude heeft gepleegd, of
- 2) indien de schuldenaar grovelijk nalatig is geweest bij de nakoming van zijn verplichtingen uit hoofde van het bevel tot schuldsanering.

2. Voordat de faillissementsrechter een beslissing als bedoeld in lid 1 neemt, worden de schuldenaar en de eisers opgeroepen ter zitting van de faillissementsrechter. Wanneer de sociale situatie van de schuldenaar dit rechtvaardigt, wordt ook een vertegenwoordiger van de gemeente opgeroepen.

3. Indien een bevel tot schuldsanering wordt ingetrokken, vervalt elke zekerheid of garantie die door een derde in verband daarmee is verstrekt, tenzij de derde wist of had moeten weten dat de in lid 1, onder 1), bedoelde omstandigheden zich voordeden, of ertoe heeft bijgedragen dat de schuldenaar zijn verplichtingen uit hoofde van lid 1, onder 2), niet is nagekomen.

§ 236 a

§ 228 is van overeenkomstige toepassing.

2. Voorts kan de faillissementsrechter, indien de financiële situatie van de schuldenaar op het tijdstip van de uitvoering van het bevel tot schuldsanering niet duidelijk is geworden, gedurende de betalingsvrije periode en op verzoek van een eiser de schuldsaneringsprocedure voortzetten met **[Or. 12]** het oog op een verhoging van het percentage dat op de schuldvorderingen is toegepast, mits de financiële situatie van de schuldenaar aanzienlijk is verbeterd.

3. In de in lid 2 bedoelde gevallen stelt de schuldenaar de faillissementsrechter en de eisers hiervan binnen een redelijke termijn in kennis, mits de financiële situatie van de schuldenaar aanzienlijk is verbeterd. De schuldenaar zal, op specifieke aanwijzing van de

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570

faillissementsrechter, aan de faillissementsrechter en de eisers documentatie verstrekken over zijn financiële situatie.”

[De Østre Landsret merkt op dat deze laatste bepaling betrekking heeft op schuldsanering in verband met faillissement, waarvoor specifieke regels gelden.]

4. Unierecht

- 4.1. Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken („Brussel I-verordening”) is niet van toepassing op schuldsaneringsprocedures, zoals bepaald in artikel 1, lid 2, onder b), van die verordening. Er zij op gewezen dat de verordening Brussel I als gevolg van de Deense opt-out niet rechtstreeks toepasselijk is in Denemarken. De bepalingen van de verordening zijn echter in werking getreden bij [de hierboven vermelde parallelle overeenkomst], die in Deens recht is omgezet bij wet nr. 1563 van 20 december 2006 betreffende de Brussel I-verordening en andere aangelegenheden.
- 4.2. Ten gevolge van de Deense opt-out is verordening (EG) nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures („insolventieverordening”) niet van toepassing in Denemarken (zie overweging 33 van deze verordening). Schuldsanering is niet in het algemeen [OMISSIS] uitgesloten in artikel 1 en 2 van de verordening. Uit de punten 23 en 52 van het arrest van het Hof van Justitie van 8 november 2012 in zaak C-461/11, ██████████ volgt echter dat de Zweedse schuldsaneringsregeling geen insolventieprocedure is die onder artikel 1 van de verordening valt. De reden hiervoor is dat er in het kader van de schuldsaneringsregeling de schuldenaar niet het beheer over zijn vermogen verliest. Ook zou de Deense schuldsaneringsregeling niet onder de insolventieverordening vallen – indien die verordening wel in Denemarken van toepassing was – aangezien de schuldenaar het beheer en de beschikking over zijn vermogen niet verliest. Noch in de tekst van de verordening, noch in de voorbereidende werkzaamheden wordt nader toegelicht waarom schuldsanering niet onder de verordening valt. **[Or. 13]**
- 4.3. Bijgevolg zijn noch de Brussel I-verordening, noch de bepalingen van de insolventieverordening inzake rechterlijke bevoegdheid van toepassing in procedures zoals onderhavige schuldsaneringsprocedure.
- 4.4. De Østre Landsret vermoedt dat een waarschijnlijke verklaring voor het weglaten van schuldsanering uit de werkingssfeer van de insolventieverordening en de Brussel I-verordening is dat schuldsanering – in ieder geval zoals de regeling in Denemarken is uitgewerkt – is gebaseerd op lokale sociaaleconomische factoren en dat de bestaande regelingen van

de lidstaten waarschijnlijk sterk van elkaar verschillen. Het lijkt dan ook een terrein te zijn dat moeilijk te harmoniseren is, om welke reden er bewust toe was besloten dit niet in de twee verordeningen te regelen.

- 4.5. In bovengenoemd arrest van 8 november 2012, zaak C-461/11, [REDACTED] heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag beantwoord in de zin dat artikel 45 VWEU aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen regels zoals de Zweedse regeling inzake schuldsanering, op grond waarvan schuldsanering alleen kan worden verleend indien de aanvrager in de lidstaat woonachtig is. In antwoord op die vraag oordeelde het Hof als volgt:

„[...]

- 30 Nationale bepalingen die een werknemer die onderdaan is van een lidstaat beletten of ervan weerhouden zijn land van herkomst te verlaten om zijn recht van vrij verkeer uit te oefenen, leveren derhalve beperkingen van die vrijheid op, zelfs wanneer zij onafhankelijk van de nationaliteit van de betrokken werknemers van toepassing zijn (zie arrest Olympique Lyonnais, reeds aangehaald, punt 34).
- 31 Een nationale regeling zoals die van het hoofdgeding, die aan de toekenning van een schuldsaneringsmaatregel een woonplaatsvereiste verbindt, kan een insolvente werknemer die zoveel schulden heeft dat bijna niet aannemelijk is dat hij deze binnen afzienbare termijn kan aflossen, ervan weerhouden om zijn recht van vrij verkeer uit te oefenen. Hij zal er immers van worden weerhouden om zijn lidstaat van herkomst te verlaten om te gaan werken in een andere lidstaat, wanneer hij hierdoor in die lidstaat van herkomst niet langer in aanmerking komt voor een schuldsaneringsmaatregel.
- 32 Bijgevolg levert een dergelijke regeling een door artikel 45 VWEU verboden beperking van het vrije verkeer van werknemers op.
- 33 Een maatregel die het vrije verkeer van werknemers belemmert is slechts toelaatbaar wanneer hij een legitieme, met het Verdrag verenigbare doelstelling nastreeft en zijn rechtvaardiging vindt in dwingende redenen van algemeen belang. Daarenboven moet in een dergelijk geval de toepassing van een dergelijke maatregel geschikt zijn om de verwezenlijking van de betrokken doelstelling te verzekeren [**Or. 14**] en niet verder gaan dan voor de verwezenlijking van deze doelstelling noodzakelijk is (zie arrest Olympique Lyonnais, reeds aangehaald, punt 38).
- 34 De Zweedse regering voert als eerste rechtvaardigingsgrond aan dat blijkens de voorbereidende werken van de SSL het woonplaatsvereiste te maken heeft met het feit dat maatregelen inzake schuldsanering in de regel niet worden erkend in het buitenland. De Zweedse wetgever

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570

heeft via de voorwaarde van een band met het Koninkrijk Zweden, met name het woonplaatsvereiste, bescherming willen bieden aan schuldenaars tegen buitenlandse schuldeisers die geen partij zijn bij de Zweedse schuldsaneringsprocedure.

- 35 In dit verband zij vastgesteld dat aangezien een schuldsaneringsbesluit als dat van de KFM noch binnen de werkingssfeer van verordening nr. 1346/2000 noch binnen die van verordening nr. 44/2001 valt, het Unierecht de autoriteiten van de andere lidstaten geenszins verplicht om een dergelijk besluit te erkennen.
- 36 Bij ontbreken van harmonisatiemaatregelen is het dus legitiem dat een lidstaat de doeltreffendheid van de door zijn eigen autoriteiten genomen schuldsaneringsmaatregelen wil beschermen.
- 37 Evenwel kan een woonplaatsvereiste als dat in het hoofdgeding, gelet op die doelstelling, in bepaalde gevallen ondoeltreffend en in andere gevallen te algemeen zijn.
- 38 Hoewel een schuldsaneringsbesluit als dat van de KFM namelijk niet binnen de werkingssfeer van verordening nr. 44/2001 valt, bevat deze verordening toch de internationale bevoegdheidsregels die gelden in civiel- en handelsrechtelijke geschillen tussen schuldeisers en hun schuldenaar.
- 39 Enerzijds kan een in Zweden wonende schuldenaar aldus door zijn schuldeisers voor de gerechten van een andere lidstaat worden gedaagd, zonder dat evenwel vaststaat dat hij zich daar op een schuldsaneringsmaatregel als die van de KFM kan beroepen. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een dergelijke schuldenaar door zijn schuldeisers krachtens artikel 5, lid 1, sub a, van verordening nr. 44/2001 wordt gedagvaard voor de gerechten van een andere lidstaat dan het Koninkrijk Zweden, waar de plaats is waar de aan de vordering ten grondslag liggende verbintenis uit overeenkomst is of moet worden uitgevoerd.
- 40 Hieruit volgt dat een woonplaatsvereiste als dat van het hoofdgeding niet uitsluit dat schuldeisers van een in Zweden wonende schuldenaar betaling kunnen eisen van hun schuldvorderingen in een andere lidstaat dan het Koninkrijk Zweden, waar een schuldsaneringsmaatregel zoals die van de KFM niet wordt erkend.
- 41 Anderzijds kan een schuldenaar die zijn woonplaats heeft in een andere lidstaat dan het Koninkrijk Zweden, krachtens artikel 5, lid 1, sub a, van verordening nr. 44/2001, door zijn schuldeisers worden gedagvaard voor de Zweedse gerechten, die zich met name bevoegd kunnen verklaren wanneer een verbintenis uit overeenkomst in Zweden is of moet worden uitgevoerd. **[Or. 15]**

- 42 Evenwel komt een schuldenaar als ██████████ anders dan een in Zweden wonende schuldenaar, niet langer in aanmerking voor de bescherming die hij in Zweden in het kader van rechtsvorderingen die zijn schuldeisers in die lidstaat tegen hem hebben ingesteld, geniet dankzij een schuldsaneringsmaatregel zoals die van de KFM.
- 43 Hieruit volgt dat een nationale regeling als die van het hoofdgeding verder gaat dan voor de verwezenlijking van de in punt 34 van dit arrest vermelde doelstelling noodzakelijk is.
- 44 De Zweedse regering voert in de tweede plaats aan dat een woonplaatsvereiste als dat van de in het hoofdgeding aan de orde zijnde nationale regeling noodzakelijk is om de financiële en persoonlijke situatie van de schuldenaar naar behoren te kunnen vaststellen.
- 45 Zij preciseert dat met het oog op de verlening van een schuldsaneringsmaatregel, § 4 SSL bepaalt dat de KFM de aanvankelijk door de schuldenaar verstrekte gegevens niet enkel moet onderzoeken, maar ook mag verifiëren en controleren, en mag nagaan welke inspanningen de schuldenaar heeft gedaan om zijn verplichtingen na te komen. De schuldsaneringsprocedure vereist voorts dat de schuldenaar actief deelneemt, wat eenvoudiger is wanneer hij woont in het land waar de procedure plaatsvindt. Volgens de Zweedse regering kan het woonplaatsvereiste dan ook nuttig blijken om de doeltreffendheid van de controles door de KFM te verzekeren.
- 46 In dit verband is het legitiem dat een lidstaat wil nagaan wat de financiële en persoonlijke situatie van een schuldenaar is, alvorens een maatregel tot volledige of gedeeltelijke kwijtschelding van zijn schulden te nemen (zie naar analogie arrest van 18 juli 2006, ██████████ C-406/04, Jurispr. blz. I-6947, punt 41).
- 47 De Zweedse regering heeft ter terechtzitting evenwel aanvaard dat een schuldenaar die ten tijde van het verzoek om schuldsanering in Zweden woont en na verkrijging van een dergelijke maatregel beslist om in een andere lidstaat te gaan wonen en werken, maar in het Zweedse bevolkingsregister blijft ingeschreven, deze maatregel blijft genieten. Derhalve is de vaststelling van een zoals in de litigieuze regeling neergelegde woonplaatsvereiste, dat uitsluitend is gelieerd aan de datum van indiening van het verzoek om een schuldsaneringsmaatregel, geen voorwaarde die verband houdt met de doeltreffendheid van de controles door de KFM (zie in die zin arrest van 26 oktober 2006, ██████████ en ██████████ C-192/05, Jurispr. blz. I-10451, punt 39). Dat men in een andere lidstaat woont, lijkt immers niet in de weg te staan aan controles die noodzakelijk zijn na de toekenning van een schuldsaneringsmaatregel.

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570

- 48 Bovendien kan de financiële en persoonlijke situatie van een schuldenaar als [REDACTED] worden vastgesteld zonder dat hij in Zweden hoeft te wonen, aangezien tegen hem onder controle van de KFM een loonbeslagprocedure is ingeleid, zijn werkgever Zweeds is en hij krachtens de inkomstskattelag (1999:1229) (wet op de inkomstenbelasting) „volledig onderworpen” is aan de Zweedse belasting. [Or. 16]
- 49 Ook kan de KFM een schuldenaar als [REDACTED] verzoeken om naar Zweden te komen of, indien hij een dergelijke reis niet kan maken, haar alle relevante gegevens over zijn persoonlijke en financiële situatie te verstrekken, op straffe van opschorting of beëindiging van de Zweedse schuldsaneringsprocedure indien de schuldenaar zonder goede reden weigert. Anders dan de Zweedse regering heeft aangevoerd, doet het feit dat bepaalde gegevens van de schuldenaar moeten worden verkregen dus op zich niet af aan de controlemogelijkheid van de KFM.
- 50 Bijgevolg gaat een woonplaatsvereiste als aan de orde in het hoofdgeding, verder dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de in punt 44 van dit arrest vermelde doelstelling.
- 51 In de derde plaats heeft de Zweedse regering ter terechtzitting aangevoerd dat het woonplaatsvereiste dat is vastgesteld door de in het hoofdgeding aan de orde zijnde regeling, tot doel heeft de effectieve toepassing van verordening nr. 1346/2000 te verzekeren.
- 52 Zoals in punt 23 van dit arrest is vastgesteld, is een schuldsaneringsprocedure zoals die van het hoofdgeding echter geen insolventieprocedure in de zin van artikel 1 van verordening nr. 1346/2000.
- 53 Bijgevolg kan de in het hoofdgeding aan de orde zijnde regeling geen gevolgen hebben voor de in artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1346/2000 vastgestelde internationale bevoegdheidsregel.
- 54 Gelet op een en ander dient op de gestelde vraag te worden geantwoord, dat artikel 45 VWEU aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling zoals aan de orde in het hoofdgeding, die aan de toekenning van een schuldsaneringsmaatregel de voorwaarde verbindt dat de betrokkene zijn woonplaats heeft in de betrokken lidstaat.”

5. Achtergrond van de prejudiciële vragen van de Østre Landsret

- 5.1. Volgens de punten 31 en 32 van het arrest van het Hof van 8 november 2012 in zaak C-461/11, [REDACTED] houdt de eis dat om schuldsanering te

kunnen verkrijgen een schuldenaar woonachtig moet zijn in de lidstaat waar het verzoek om schuldsanering wordt ingediend, een beperking in van het vrije verkeer van werknemers, wat in beginsel verboden is op grond van artikel 45 VWEU. In punt 33 staat echter dat een dergelijke beperking kan worden aanvaard indien zij een legitiem doel nastreeft dat verenigbaar is met het Verdrag en gerechtvaardigd is om dwingende redenen van algemeen belang; zij moet ook geschikt zijn om het doel in kwestie te bereiken en mag niet verder gaan dan hetgeen daartoe nodig is. In dat arrest heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat het woonplaatsvereiste op de volgende gronden niet kon worden gerechtvaardigd: **[Or. 17]**

- (i) het waarborgen van de doeltreffendheid van de schuldsanering, waarbij rekening wordt gehouden met het feit dat buitenlandse schuldeisers een schuldenaar kunnen dagvaarden die in Zweden of in het buitenland schuldsanering heeft verkregen, of
 - (ii) het houden van toezicht op de persoonlijke en financiële situatie van de schuldenaar, of
 - (iii) het doeltreffend uitvoeren van de insolventieverordening.
- 5.2. Volgens de bevoegdheidsregels, die van toepassing zijn op een verzoek om schuldsanering in Denemarken (zie § 3, lid 2, van de konkurslov, waarvan de voorbereidende werkzaamheden aangeven dat zij moeten worden uitgelegd overeenkomstig §§ 235-238 van de retsplejelov), kan een persoon die, zoals A, in Denemarken woonachtig is geweest en schulden heeft gemaakt en nog steeds in Denemarken werkt, waar hij onbeperkt belastingplichtig is, geen schuldsanering krijgen in Denemarken. In de praktijk veronderstelt schuldsanering dus dat hij in Denemarken woonachtig is.
- 5.3. De Østre Landsret is van oordeel dat deze beperking van de mogelijkheid om schuldsanering aan te vragen voor schuldenaren die, zoals A, naar een andere lidstaat zijn verhuisd, in beginsel in strijd moet worden geacht met artikel 45 VWEU, zoals de bepaling door het Hof werd uitgelegd in zijn arrest in de zaak XXXXXXXXXX
- 5.4. De vraag is dan of die beperking gerechtvaardigd kan worden geacht (zie punt 33 van het arrest).
- 5.5. De Østre Landsret merkt op dat het Hof geen uitspraak lijkt te hebben gedaan over de vraag of het belang om ervoor te zorgen dat de rechter die de procedure voor schuldsanering behandelt, op de hoogte is van de specifieke sociaaleconomische situatie waarin de schuldenaar verkeert en deze in zijn beoordeling kan meenemen, kan rechtvaardigen dat de mogelijkheid om schuldsanering aan te vragen wordt beperkt tot personen die woonachtig zijn of in ieder geval laatstelijk woonachtig zijn geweest in de lidstaat waar het verzoek wordt ingediend.

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570

- 5.6. De Deense regels voor schuldsanering zijn bedoeld om de ernstige schadelijke gevolgen tegen te gaan die onoverkomelijke schulden kunnen hebben, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de mogelijkheid om schuldsanering te verkrijgen geen afbreuk doet aan de algemene betalingsbereidheid van de schuldenaar (zie wetsontwerp nr. 10 van 7 februari 1984 tot wijziging van de konkurslov, de gældsbrevslov, de lov om retsafgifter en verslag nr. 957/1982 over schuldsanering). In het kader van de procedure voor schuldsanering moet een grondige beoordeling van de financiële situatie en de levensstandaard van de aanvrager worden uitgevoerd om te waarborgen dat de situatie van de schuldenaar duurzaam wordt verbeterd en dat de schuldenaar voldoet aan het vereiste van een bescheiden levensstandaard in het kader van de schuldsaneringsregeling, zoals voorgeschreven in besluit nr. 1363 van 19 [Or. 18] december 2008 betreffende schuldsanering, waarin gedetailleerde criteria zijn vastgesteld voor de beoordeling van de kosten van levensonderhoud van de aanvrager, met inbegrip van de aanvaardbare kosten van levensonderhoud in het kader van de schuldsaneringsregeling. De informatie is dus noodzakelijk om te kunnen beoordelen of aan de financiële eis is voldaan, maar ook om een realistisch budget op te kunnen stellen. Deze regels zijn opgesteld op basis van de Deense sociaaleconomische situatie en moeten als kennelijk ongeschikt worden beschouwd wanneer de aanvrager in een andere lidstaat woont, in een andere sociaaleconomische situatie, waar de gemiddelde kosten van levensonderhoud hoger of lager zijn dan in Denemarken. Wanneer een aanvrager in een andere lidstaat woont, zullen de Deense faillissementsrechters die procedures voor schuldsanering behandelen, niet op de hoogte zijn van de situatie wat betreft kosten van levensonderhoud, sociale premies, belastingen, enz., en zullen zij daar zeer moeilijk kennis van kunnen krijgen. De Deense faillissementsrechters zullen evenmin de mogelijkheid hebben om de door de schuldenaar verstrekte informatie te controleren. In gevallen waarin de verzoeker in een andere lidstaat woonachtig is, wordt de beoordeling gebaseerd op de premisse dat de Deense rechterlijke instanties over gedetailleerde kennis beschikken of ontvangen over de omstandigheden, met inbegrip van de plaatselijke omstandigheden, in andere lidstaten. De Østre Landsret merkt in dit verband op dat aanvragers uit andere lidstaten geacht moeten worden in een heel andere sociaaleconomische situatie te leven. Hoewel de Scandinavische landen relatief vergelijkbaar zijn, zijn de verschillen tussen Denemarken en Zweden op het gebied van onroerendgoedbelasting, werkgelegenheidsbijdragen, sociale premies, enz. voor zover dit gerecht bekend is, aanzienlijk. Ook in het onderhavige geval is er dus onzekerheid over de levensomstandigheden van A in Zweden.
- 5.7. De Østre Landsret ziet praktisch gezien niet in hoe faillissementsrechters in Denemarken dergelijke informatie kunnen verkrijgen en controleren. Er lijken geen wettelijke voorschriften te bestaan op grond waarvan zij andere lidstaten kunnen verplichten informatie te verstrekken over hun lokale inkomsten- en uitgavensituaties, naast andere factoren die van invloed zijn

op de beoordeling van het verzoek om schuldsanering. Indien de rechter ervoor kiest om het beschikbare bedrag te gebruiken dat is vastgesteld krachtens besluit nr. 1363 van 19 december 2008 betreffende schuldsanering (zoals gewijzigd), zonder rekening te houden met de sociaaleconomische factoren in de staat van verblijf, zal dit leiden tot een situatie waarin een buiten Denemarken woonachtige schuldenaar over (in potentie veel) meer of minder financiële manoeuvreerruimte zal beschikken dan een soortgelijke schuldenaar die in Denemarken woont.

5.8. Zoals eerder gezegd, is de achterliggende reden voor het vereiste van verblijf in Denemarken dat ervoor moet worden gezorgd dat een verzoek om schuldsanering op een voldoende geïnformeerde basis kan worden behandeld, wat het mogelijk maakt: **[Or. 19]**

- 1) de sociaaleconomische levensomstandigheden van de schuldenaar te beoordelen om te bepalen of deze niet in staat of niet bereid is om te betalen, waardoor diens schuldenlast onoverkomelijk hoog is geworden;
- 2) te zorgen voor een duurzame verbetering van de situatie van de schuldenaar, en
- 3) ervoor te zorgen dat de schuldenaar een voldoende bescheiden doch aanvaardbare levensstandaard heeft gedurende de daaropvolgende periode – van doorgaans vijf jaar – waarin de verminderde schuld moet worden afgelost.

Volgens de Østre Landsret moet dit worden beschouwd als een rechtmatige doelstelling die verenigbaar is met het Verdrag en gerechtvaardigd wordt door dwingende redenen van algemeen belang. De Østre Landsret is voorts van oordeel dat – aangezien de regels voor schuldsanering niet zijn geharmoniseerd – er geen minder ingrijpende middelen zijn om dat doel te bereiken dan het beperken van de kring van schuldenaren die schuldsanering kunnen krijgen tot in Denemarken woonachtige personen. In dit verband merkt de Østre Landsret op dat de faillissementsrechter, juist door het gebrek aan harmonisatie, niet zal beschikken over regels en criteria voor de behandeling van verzoeken van schuldenaren die buiten Denemarken woonachtig zijn, bijvoorbeeld:

- a) hoe informatie over inkomsten en uitgaven in de staat van verblijf moet worden verzameld en beoordeeld;
- b) of het beschikbare bedrag dat is vastgesteld krachtens besluit nr. 1363 van 19 december 2008 betreffende schuldsanering, zoals gewijzigd, ook moet worden toegepast op schuldenaren die buiten Denemarken woonachtig zijn, ongeacht of de schuldenaar in de sociaaleconomische situatie van zijn woonplaats over (in potentie veel) meer of minder

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570

financiële manoeuvreerruimte zal beschikken dan een soortgelijke schuldenaar die in Denemarken woonachtig is, en

- c) welk beschikbaar bedrag moet worden gehanteerd wanneer niet hetzelfde beschikbare bedrag wordt gebruikt.

In het licht van het voorgaande moeten de Deense bevoegdheidsregels volgens de Østre Landsret als gerechtvaardigd worden beschouwd (zie punt 33 van het arrest ██████████)

- 5.9. Indien de Deense beperking van de mogelijkheid om een verzoek tot schuldsanering in te dienen niet gerechtvaardigd wordt geacht, betwijfelt de Østre Landsret of artikel 45 VWEU in een horizontale situatie rechtstreekse werking heeft, waardoor particuliere schuldeisers een vermindering of afschrijving van de schuld van een schuldenaar moeten aanvaarden, hetgeen volgens de Deense regels niet het geval is wanneer de schuldenaar in een andere lidstaat woont. In dat verband is de Østre Landsret [**Or. 20**] zich bewust van de rechtspraak van het Hof, met inbegrip van het arrest in zaak C-281/98, ██████████ EU:C:2000:296. De Østre Landsret vraagt zich echter af in welke gevallen artikel 45 VWEU rechtstreeks van toepassing kan zijn op particulieren, en of het dit kan zijn in zaken als de onderhavige zaak.

6. Vragen

- 6.1. Omdat een antwoord op die vraag van beslissende betekenis is voor de uitkomst van de onderhavige zaak en omdat de twijfel betrekking heeft op de uitlegging van een Unierechtelijke bepaling, acht de Østre Landsret het nodig het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een antwoord op de hieronder geformuleerde vraag.

Beslissing

In de veronderstelling dat de Deense bevoegdheidsregels in schuldsaneringsprocedures een beperking vormen van het vrije verkeer van werknemers, wat in beginsel verboden is op grond van artikel 45 VWEU, gelezen in samenhang met het arrest van het Hof van 8 november 2012 in zaak C-461/11, ██████████ verzoekt de Østre Landsret het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende vragen te beantwoorden:

- 1) Staat artikel 45 VWEU, zoals uitgelegd in het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 8 november 2012 in zaak C-461/11, in de weg aan een bevoegdheidsregel als de Deense regel, die tot doel heeft te waarborgen *dat* de rechter die een schuldsaneringszaak behandelt, op de hoogte is van, en in zijn beoordeling rekening kan houden met de specifieke sociaaleconomische situatie waarin de schuldenaar en zijn gezin zich bevinden en zich waarschijnlijk ook in de toekomst zullen bevinden, en *dat* de beoordeling kan worden uitgevoerd volgens vooraf bepaalde criteria die

bepalen wat in het kader van de schuldsaneringsregeling een aanvaardbare bescheiden levensstandaard kan worden geacht?

Indien het antwoord op vraag 1 luidt dat de beperking niet gerechtvaardigd kan worden geacht, wordt het Hof verzocht de volgende vraag te beantwoorden:

- 2) Moet artikel 45 VWEU aldus worden uitgelegd dat het ook rechtstreekse werking heeft tussen particulieren in een situatie als de onderhavige, zodat particuliere schuldeisers moeten instemmen met een vermindering of volledige afschrijving van bedragen die hun zijn verschuldigd door een schuldenaar die naar een ander land is verhuisd? **[Or. 21]**

[OMISSIS]

¹ Dom ECLI:EU:C:2012:704, Forslag til afgørelse ECLI:EU:C:2012:570